

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 11. svečana 1870.

List 6.

Občni cerkveni zbor.

(Dalje.)

V velikost greha, kterega bi vladar storil, ako bi se izpeljavam sklepov cerkvenega zbora zoperstavljal.

V nekterih državah so ljudje polni napačnih načel in zoperkatoliških predsodkov, ki mislijo, da zamore svetna vlada po svoji volji sklepe cerkvenega zbora sprejeti ali pa njih izpeljavo ovirati, in to svojo misel opirajo na neko pravico, kateri pravijo državljanska pravica, ali pa na navado, da se škofom in duhovnom prepoveduje sklepe cerkvenega zbora razglašati, učiti in jim postavno moč pridobiti. To je nasilstvo in v kersških deželah v resnici nezapopadljivo. Na Francoskem so zbornice polne sovraštva do duhovšine najprej tak strup zatrosile na dvor, potem v navade in na zadnje so ga s postavami raznašale, in od tod se je zlo vgnjezdilo. Kake štiri do pet stoletij že spodkopuje katoliško vero in duh francoske domovine.

Imenuje se galikanizem, to je, francoski nauk. Ta nauk, ali bolj resnično, ta upor, je pač na Francoskem nastal, ali vendar ni verski nauk francoske dežele. Staro Francosko je katoliško, nikakor pa ne galikansko, kot naj starejši hči rimske cerkve je s svojo materjo popolnoma zedinjeno. Galikanizem je spaka, ki krepko francosko deželo slabi, kakor skaza na rodovitnem drevesu, ki mu živilno moč jemlje. Galikanizem je bil in ostane široke vrata do vsih verskih zmotnjav in pregréh. Pod plaščem galikanizma se nekteri prav otročeje domišljujejo, da cerkvenemu poglavarju, vesoljnemu zboru in sploh katoliški cerkvi se zamore pokoršina skazovati, ali pa tudi ne.

Papež ali cerkveni zbor zaverže ta ali uni nauk. „Dobro“, pravijo taki ljudje, „pa mi smo galikanci, nas izobčenje ne doseže, pa tudi ni za nas narejeno.“

Papež ali cerkveni zbor določi kako postavno za cerkveni red (disciplino). „To je prav dobro, to je popolnoma“, odgovorijo, „pa mi smo galikanci. Ta postavna je v nasprotju z našo prostostjo, mi o nji nič vediti nočemo“ itd.

Kako se zamore taka nedoslednost zapopasti? Ali ste katoličanje, ali ne? Ali priznate naj višo cerkveno oblast, veljavo cerkvenih zborov, vidnega poglavarja in namestnika združenega s škofi, ali ne? Ali imate pravo vero in poleg nje še zdravo pamet? Iz česa sklepate, da vas je Bog izločil in vam ni treba pokornim biti papežu in cerkvi, ali morebiti zato, ker ste Francozje? Na vse te prašanja se zamore le dosledno odgovoriti, da smo namreč cerkvi dolžni popolnoma pokoršino. Cerkev ima skerbeti, da se popravi, kar je napačnega, verniki pa morajo naredbam dobre matere cerkve pokorni biti.

Kdor bi oviral sklepe vesoljnega zbora, bodi si taki ali taki vladar, samemu Bogu pokoršino odreče in cerkev napada. To bi bila velika pregreha, pogubna njemu samemu in podložnim, ki bi se cerkvi ne podvergli.

Poslušajmo še sv. Gregorija Velikega, kaj on o cerkvenih zborih govori. In njegov govor naj si vsi tisti dobro zapomnijo, ki bi morebiti sklepom sedanjega občnega zbora se ustavljali. Odgovor pa tudi ne veljá samo za prosto ljudstvo, ampak ravno tako za kralje, cesarje, ministre, poslance, vradnike in sodnike, zakaj ti po svoji službi pred Bogom cerkvi niso nič manj podverženi.

„Ker je za zveličanje potrebno, ne samo v sercu verovati, ampak tudi z ustmi svojo vero spoznati, označjam, da enako štirim bukvam sv. evangelija sprejemem in častim štiri občne cerkvene zборе. (O njegovem času so bili še le štirje občni cerkveni zbori.) Vsak sam sebe pogubi, kdor se prederzne to razvezovati, kar so zavezali.

Nasprotno pa, kdor se derži vere teh zborov, ima mir Boga Očeta po njegovem sinu Jezusu Kristusu, ki enakega bitja z Očetom v edinosti sv. Duha živi in kraljuje na vse veke!“

Čudežna dogodba.

Iz Rima naznanuje več listov od mesca listopada čudežno dogodbo. — Neki mož, kateri je že več lét terpel na nogi neznane bolečine ter je brez vsega vspeha poskušal vse mogoče zdravila, pride nazadnje tudi v Rim. Noga mu je bila, sosebno zavoljo vsakoverstnih obližev ter maž, kakor hrastov lub; — bolečina neizrekljiva. Le z velikim trudom je bil zmožen malo po malo šepaje se premikati. Komaj dospevši v sveto mesto, bil je tako srečen izprostiti si posebno zaslišanje pri sv. Očetu. Podá se v Vatikan, bolečina pa je bila ta dan hujša kakor sicer. Ko stopijo sv. Oče v zasliševalnico, je skušal revež z vso silo poklekniti, toda bolečina je bila tolika, da je kar prebledel ter na glas zavpil. Sv. Oče ga priljudno kakor po navadi poprašajo, kaj mu je. Betežnik jim vse razloži. Reko mu Pij resnega obličja, da naj bo za trenutek pri miru, storé nad revežem znamenje sv. križa s slovesnim glasom, rekoč: „V imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Amen.“ Komaj izrekó Pij amen, pa se jim spet sveti obraz tiste prikupljive priljudnosti, ktera jim pridobi serce vsacega prec prvi trenutek, in pomignivši revčeku, da naj se usede, pomenkovali so se dalj časa z njim. Človeku pa je segal ta prijazni sprejem tako globoko do serca ter ga toliko ganil, da je na vse okoli sebe pozabil. Saj svojo razboleno nogo je bil iz nemar pustil, in ko ga sv. Oče naposled odpravijo, je koračil ves vesel skozi dolge verste soban ne misleč družega, kakor na Pija IX. Tako pride domu. Tu pa se ne čudi malo, da ne čuti

naj manje bolečine na bolni nogi. Zaprè se v sobo, razgerne nogo, in kdo more popisati njegovo veselje? ... Tam, kjer je bila še ravno kar hrastova, razdrapana koža, je bila zdaj koža lepa in gladka kakor novorojenega deteta. Nemudoma razglasi po vsi hiši čudežni dogodek. Žene ga kar naravnost spet k sv. Očetu, ter prosi na novo zaslišanja, kar se mu je tudi dovolilo. Komaj zagleda sv. Očeta, verže se na kolena ter pravi s solzami v očéh: „Sv. Oče! znano Vam je, v kakem stanu sem bil prvič pred Vami; zdaj sem popolnoma zdrav in sicer od tistega trenutka, ko sem Vas zapustil, ne čutim ne naj manjši bolečine več. Vi ste me ozdravili, družega ne vém, kakor na kolenih zahvaliti se Vam.“ „Ljubi sin,“ zavernejo Pij, „tu nisem jaz pomagal, temveč presveta Trojica, ki pač veliko več premore, kakor zaceliti bolne ude.“ Ker pa je ozdravljeni le terdil, da so ga sv. Oče ozdravili, mu pokažejo svojo lastno bolno nogo (znano je, da Piju IX že več lét iz ene noge teče) in rečejo šaljivo: „Lej, ko bi jaz imel moč, bolne noge celiti, začel bi pač sam pri sebi. Tebi je pomagala sv. Trojica.“

Ženinom in nevestam.

Rad je pripovedoval to-le duhoven, kateri je pozneje došel do visocih časti: „Ko sem bil še duhovni pomočnik,“ imel sem necega jutra poročevati. Ženin in nevesta imela sta priti dobro uro daleč iz kmetov. Ob osmih, kakor je bila navada, sem jih že pričakoval. Toda ura bije pol devetih, bije devet, pol desetih, ženina in neveste ni od nobene strani. Lahko si vsakdo misli moje napeto pričakovanje. Ob desetih naposled me pokličejo nazaj v cerkev; zaročena sta bila dospela. In kaj se je bilo pripetilo? „„Odpeljala sva se bila o pravem času od doma,““ pravi ženin, „„ali v tistem trenutku, ko derdrava čez potok, prečesne se most in midva se povez- neva z vozom vred v vodo.““ „„Padaje pa,““ seže mu nevesta v besedo, „„sem zavpila: Janez le dobro zatisni usta, moraš še k sv. Obhajilu.““ In res, Janez je bil s svojo krepko nevesto „tešč“ prišel iz potoka; znebila sta se bila doma mokre jutranje priklade (odtodi zakasnjenje), pristopita pobožno ter zbrano k mizi Gospodovi in potem k poroki pred oltar. Vsemu neprijetnemu pričetku navkljub je zrasel z onega jutra srečen zakon. Kaj čuda; sej bilo mu je verno in pobožno serce podlaga, kar se iz tega ravno tako lepega kakor vestnega svarila nevestinega razvidi. Le nad res bogabojecimi zakoni gospoduje blagoslov Božji.

Studentorska.

Mlad Anglež je študiral v Lausani. Neki večer gre z „dijakoljubom,“ profesorjem Durandom, iz mesta na sprehod. Osemnajstletnega mladenča neprevidoma obide misel, da bi naredil „eno študentovsko.“ Ob koncu njive leže kožuh in čevlji kmeta, ki je delal na drugem koncu. Čevlje skriti in potlej za germom kukati in se sladko smejeti, češ: kako bode kmetič v zadregi in kaj bo počel. Tako je bil skuhal študent, in povedal je učeniku svojo osnovo. Blagi mož pa reče mladenču: „Tega pa ne; iz britkosti ubozih ljudi si veselje delati, to ni lepo! Vi ste bogat, naredite „eno drugo,“ ki vas ne bo nič manj veselila, pa veselila bo tudi ubogega moža: v vsaki čevlji denite terdnjak, in počakala bova tukaj za germovjem, kaj bo.“ — Zdajci ima vsak čevlji svoj tolar. Ni dolgo, delavec dodela in pride po čevlje in kožuh. Oblači se in ob enem smukne z eno nogo v čevlji. Kosmata kapa, kaj je tu notri? Vzame, ogleduje, — terdnjak je! Še spet ogleda; — zares, terdnjak! Ozira se na vse kraje; pa nikogar ni viditi. Tedaj terdnjak smukne v žep. Ali glej, poskusi v drugi čevlji, in ravno

taka se mu naključí! Tudi tukaj terdnjak?! Premagan je. Verže se na kolena in gledavca ga slišita moliti: „Tako je tedaj res, o Bog, da ne zapustiš njih, kateri v tebe zaupajo! Brez pomoči in svéta sem šel, lačne otroke in bolno ženo domá pustil. Ti, o Gospod, si pomagal; o preserčno bodi hvaljen! Njega pa, ki si ga izvolil za orodje svoje dobrote, blagoslovi z naj boljšim blagodarom!“ — Silno ginjen je študent to gledal in poslušal; solzica mu je v oko pritekla. Rekel je: Še nikoli nisem tako živo čutil, nikoli ne bom pozabil, da je bolje dajati, kakor pa sprejemati.

Tri mesce na Jutrovem.

XLVI.

(Odhod iz Ake. — Turk je napredoval. — Kaktusovje. — Ptolemajska raván. — Pavola. — Planjava Batúf. — Sefurije' ali Dio-Cezarea. — Vodnjak Ebdevije in deček Saíd. — Kana-Galileja in ženitvanska palica. — Predrago genezareško jezero. — Vas Hattin in mož s kladvom. — Mladina. — Šejh. — Prenočevanje na strehi.)

Iz Ake smo se obrnili 5. majnika o 1/26 zjutraj proti Tiberii. Odmaševal sem v frančiškanski cerkvi, serčno smo se poslovili s postrežnimi očeti in ozerli se po zvestih tovarših svojih konjičih. Pomagavček našega spremljavca turk Mahmud je bil med tem nekoliko „avanziral;“ v Aki je bil namreč za 10 napoleonov konja kupil in ga zajahal namesti svojega osliča, ki ga je ondi pustil.

Pustivši tedaj ob desni morski zaliv (zavetnik) in unstran za njim Kajto ter še delj zadej prijazni Karmel — zavijemo po ravni poti proti jutru med zelenimi verti s palmami, granati, mogočnimi kaktusi, ki po vsih jutrovih krajih rastejo tako čokati in veliki, da goste meje in plotove delajo, pa tudi kakor precej velike in debele drevesa sem ter tje posamezno stojé. Ne verjel bi človek, ki ni vidil, kako silo veliko in debelo perje dela ta sadež. — Kaj zalo se je še o 1/28 mesto nazaj vidilo s svojimi belimi visokimi hišami, da bi mislil kdo, to je kraljeva stolnica. O koliko vojak in bitev je bilo že na ptolemajski ravnini, po kateri smo jezdili. Kako je prvi Napoleon od tod préžal na Ako, ki je pa vendar ni mogel predobiti! —

Po rodovitnem polji so ravno sejali pavolo, koton, ki so rekli, da je v 40 dneh zrela in toliko visoka, kakor moja palica. Pšenica je bila večí del v klasji, pa še vsa zelena.

Prestopivši po 10. uri rodoviten zelen hribec smo bili v drugi veliko dalji dolini Batuf ali Bataúf, ktero smo še le popoldne okoli 4 zapustili. V njej pod hribom je Sefurije', nekdanji Séphoris ali Dio-Cezarea, ki je dandanašnji velika vas z revnimi hišami, v zgodovini pa je prav imeniten kraj, kjer je bil svoje dni tudi škofovski sedež. Mi smo ta kraj na strani pustili ter ga nismo obiskali.

Nekoliko dalje ob levi v hribu malo na višavi je Kana Galileja. Ostali smo pred poldnem v silni vročini pri vodnjaku, ki so ga nam imenovali Ebdevije (menda Kefr Menda, Asochis). Voda je v silni globočini in le s posodo na vervi se zamore dobiti. Kmalí je bil kmetiški fantič pri nas. Na vprašanje: „Ismak-aj?“ (Kako ti je ime?), mi je pokazal dve versti tako belih zobičkov kakor slonova kost in rekel je „Saíd“ (Blaženi, menda Blaže). Spustil je vedrico v globočino in zajel nam je zelene vode, polne dosti velikih červov, sicer pa še precej dobre. Malo groza me je bilo, če mi ta merčes v drobu živ ostane in se dalje redi. Pri ti pijači tedaj smo opravili kosilce; Saíd, kterege oče je nekoliko nižej na širokem polji oral, je dobil spodoben bakšiš. Nagovarjal sem čednega dečka, naj gre nekoliko dalje z nami pokazat nam Kano; pa ni ga veselilo. Blezo se je bal tujcev. Še zdaj molim za tega mi pri-

ljubljenega dečka, da bi mu Bog dal priliko se pokristjaniti, ker naj berže je mohamedan.

O 1/21 smo bili že v Kani, ki jo imenujejo Kanaed-Dželil (Kana galilejska) z razločkom od une pri Nazaretu, ki se ji pravi Kefr-Kena ali Kana. Nekteri hočejo za terdno vediti, da je bil Zveličar v tej Kani svoj prvi čudež storil. Tukaj so res kaki trije vodnjaki, sicer same podertine, ki kažejo, da je bila precejšna vas svoje dni, zdaj pa živa duša ondi ne stanuje. V enem kraju je kotel z nadvisečo skalo, ki je bil lahko pripraven za kako svatovščino. Jama je z gosto smokovino zarašena in na dnu je lepo obdelan kamen. Ondi sem urezal lepo smokovno palico, v katero sem dal v Ljubljani vdelati mnogoterih lesov iz svete dežele, kakor s Taborja, iz verta Getzemana, iz Cezareje Filipove itd. V dolbino znotraj pa je bila djana stekleničica z vodo iz Jordana. Že po poti sem tovaršem pravil, da s to palico iz Kane-Galileje želim razveseliti svojega prvega fajmoštra pri njih drugi cerkveni svatovščini. In to ženitno palico so sprejeli v dar o svoji drugi zaroki ali zlati maši moj prvi preljubljeni fajmošter gosp. Al. Jerala v Horjulu. Imeli so namreč zlato mašo tisto leto, ko sem se bil vernil iz sv. zemlje domu. Bog jim daj še dolgo živeti.

Kaki dve višavi smo še prestopili zapustivši kmali dolino Batuf, kar zagledamo zopet Safet in spodej genezareško jezero na dveh krajih; šli smo namreč pod Zveličanskimi gorami, pa zdaj po drugi strani hribov bolj proti severu, ne po tisti poti, koder smo šli malo dni prej proti Karmelu. O kako sem se zaveselil tega jezera! „Hvala Bogu, da te zopet vidim! Pozdravljeno mi bodi — vedna priča Jezusovih dobrot in čudežev!“ — imam v dnevniku zapisano.

O 1/26 smo šli v beduinsko vas Hattin (ravno pod verhuncem Korun-el-Hattin-a), ki ima svojega šejha. Bilo me je nekoliko groza, ker marsikaj plašljivega so o tem kraju pripovedovali; toda evropskim popotnikom in popisovavcem tudi ni vselej verjeti, kadar čez ta ali uni kraj ali zoper prebivavce zabavljajo. Ker skorej nobeden ne zna jezika prebivavcev, torej ni čuda, ako eden družega bolj čudno gledajo, ko skupaj zadenejo in se dostikrat bav-bav dela, kjer ga ni. Siloviti kaktusi, granati in drugo drevje in zelenje obdaja to persteno gnjezdo, ki je vendar nekako opanljivo in prijetno. Pridemo v vas, in spehani in žejni konji poželjivo pijejo vodo, ki teče čez pot. Pride zdajci star mož z velikim kladvom, rekoč: „Ta voda teče spod mojega verta.“ Mu rečem: „Če teče spod tvojega verta, si ti pač priden.“ Smejal se je mož in bil s tim „bakšišem“ zadovoljen; sej pohvala je dober kup, pa tudi nikogar ne zaskeli; brez tega bil bi ne mara za drugi bakšiš nadlegal. Veselih dečkov na trume — večih in manjših — dosti čedno oblečenih — je skakalo po igrališih, in sicer nekoliko zunaj beduinske „rezidencije.“ Šejh, nekako častitljiv starec, je ravno šel počasi po poti in mi mem njega. Na pozdrav „Essalame!“ (Mir s teboj!) je ravno tako odgovoril. Tudi drugi možaki so odgovarjali. Skerbelo me je pa vendar nadalje nekoliko, češ, kaj? ko bi se za nami pridervili, zlasti, ker delal se je že mrak, in bilo je nas samo 5 oseb.

Po 7 že, po dolgih ovinkih smo prišli v preljubi Genezaret, in že znani pater pri cerkvi sv. Petra nas je sprejel priljudno ter postregel s kavo in vodo, pozneje pa z dobro večerjo, kar je bilo za nas kosilo. Bilo je to pot tukaj še nekaj več ljudi, prezident (gvar-dijan) iz Nazareta id., ki so se prišli zdraviti v gerazensko kopel, ktera je unkraj Jordana. Bilo je torej nekoliko težavno zastran prenočevanja, ker prostora je silo malo, pa toliko bolj znamenito za nas popotnike. Šli smo bili namreč spat na streho, to je, na ravno plan

verhi cerkve, ki ima ob krajih nekoliko ozidja, da se kdo na tla ne stermoglati. Tako pod zvezdami prenočevati je precej navadno na jutrovem, pa tudi kaj mično; vender po noči se je treba dobro čez glavo odeti, ker velika rosa, ki pada, bi utegnila sicer škodljiva biti.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Za Tirolce se sliši tudi v naši deželi od vsih strani naj bolj živo sočutje, — za može, ki so s svojim narodom stebri vere in cesarstva, in so vender morali v deržavnem zboru take slišati, kakor da bi se njih zvestoba v sum stavila. — „Tiroler Stimmen“ pišejo: „Napadi Tintijevi so bili tako razžaljivi, da je bilo treba z določilnim djanjem odgovoriti. Neoskrunjena častna zastava, ktero so Tirolci že več lét pošteno ohranili in stanovitno branili, je bila neslišano oskrunjena. Tirolsko glasilo (Za „Boga, cesarja, dom“) so s priterjevanjem in „bravoklici“ za neresnično izrekli. Tintijeve besede: „Vi in Vam enaki niste Nemci, Vi niste Avstrijanec, Vaše kraljestvo je cerkev, Vaša domovina Rim, Vaš cesar papež,“ se bodo v tirolskih hribih ravno tako malo pozabile, kakor njegova misel o Tirolcevem značaju, da se bo k liberalizmu spreobrnil, v svojem glasilu besedo „za Boga“ izbrisal in namesto nje postavil: „za liberalizem.“ Tinti je postavil novo-novi stavek:

„Človek ne more biti zvest katoličan in ob enem dober Avstrijanec, kakoršnega si on in njegovi čiči mislijo in želé.“ — Udje novega kljuba so bili 27. pros. pod predsedstvom barona Petrina napravili tirolskim odhodcem večerjo za slovo. Bila je skupaj prava podoba naše Avstrije: v 5 jezikih se je Tirolcem priznanje izrekalo; nemške, italijanske, slovenske, rumunske in serbske napitnice so se glasile. Pričujoči so bili poslanci iz Štajarskega, Kranjskega, Goriškega, iz Dalmacije, Bukovine in zastopnika iz Tersta. Može in narodi tedaj, kateri so za vero in ravnopravnost, niso tako redko nasejani, kakor nekaj nadvladuhov želi, kateri predpravice pobijajo drugim, za-se pa jih z železno termo terdijo. „Vsakemu svoje!“ To pravilo je terdil imenovani shod; vsakemu svoje kakor pravico njegovo, in ne kakor milost; — zakaj kar se danes iz milosti dá, zamore milostnik jutri zopet uzeti. — Dopis iz Dunaja v „*Tir. St.*“ pravi dalje, da je v konservativnih krogih veliko veliko navdušenje za Tirolce, in celo nasprotniki spoznajo, da v teh okolisinah niso mogli drugač delati. — V vseh dunajskih razdelkih se napravljajo katoliške družbe. Katoličani se budé, da je vsega dobrega upati. — Gotovo je, če kje, da na Avstrijskem se lažnjivi in cerkvi sovražni liberalizem zastonj napiljuje. Vi uskoki, prisegolomci, izdajavci svoje cerkve, zastonj je vaše upanje!

V Novem mestu je pretečeno nedeljo (6. sveč.) za vodenico umerl č. o. Generoz Maršal, učitelj na ondodni normalki, in bivši vodja začetnih šol v Kamniku, v 60. letu svojega življenja. R. I. P.

Kostanjeviški samostan (nad Gorico) je 1. febr. zgubil Br. Rajm. Jančarja, osmošolca. Koliko je povedano s tem imenom, je znano pač le onim, ki so bili z njim v ožji zvezi. Tihó je živel v svoji celici, pa tim bolj delal.

Kako mu je gorelo serce za vse dobro, za ljubi narod slovenski, je bilo živ dokaz vse njegovo življenje. Še v šoli novomeški v prvih razredih zgornje gimnazije se je poprijel z naj večo marljivostjo jezikov slovenskih; posebno se je uril v slovenščini, hervažčini in staroslovenščini. Budil in priganjal je tudi svoje tovarše k enakim vajam. Temu dokaz je pisan listič, kteremu je bil vrednik ranjki. V samostanu na Tersatu se je jel učiti tudi ostalih slovanskih jezikov. Enako delaven

je bil zadnji dve leti na Kostanjevici z naj boljim vspehom. Sam sem vidil lepe izdelke bistrega uma mladih samostanskih bratov, ki so se urili po njegovem prizadevanji. — Posebno je podučeval ranjki Rajmund tovarše zadnje leto v staroslovenščini, ki je ni imenoval drugač, kakor „sv. jezik slovanskih aposteljnov.“

Tolkla mu je pri tem tudi pesniška žilica. Res, da v svoji mladosti še ni bil dosegel popolnosti, ali živi čut, povzdignjena domišljija, ljubezen do „tužne domovine“ so vendar dragoceni kras njegovim pesniškim izdelkom.

Ako mu je bila pri sercu domovina, je pa še vse bolj ljubil sv. vero. On je pač dobro vedil, zakaj se je pri svojih velicah zmožnostih prostovoljno zaperl v samostansko zidovje. Bilo mu je zveličanje po smerti nad vse na svetu.

Bil je ranji vroče kervi: navdušil se je precej za lepo, blago misel (idejo); toda pri tem tudi stalen kakor skala. Namen, ki si ga je postavil, je hotel doseči vsikdar, naj bode trud še toliki. Dane besede ni nikoli prelomil. Prijatelje je ljubil odkritoserčno, goreče, pa nikdar s slepo ljubeznijo. Sovražnikom ni mogel odpušati, kajti: ni jih imel.

Zgubil je tedaj samostan z njim blago dušo, — zgubila tudi Slovenija, cerkev prihodnjega delavca. Sicer se javno še ni pokazal nikjer: „treba je nabirati si vednosti, izuriti si jezik, uglasiti si pisavo, — potem še le naj se stopi med svet z delom svojega uma,“ je rekaval, ako ga je kdo opominjal, naj se očitno pokaže. Njegov trud ni zgubljen, posebno kar je storil za vero in čednost. To je ostalim tolažilo v britki žalosti po njem. Olajšaj jo nekoliko ti, Danica, s tim, da mu postaviš s temi besedami spodoben, pa zaslužen spominček.

V prijateljski hvaležnosti ga priporočam Slovencem v molitev in blagi spomin, posebno pa njegovim znanecem in prijateljem.

J. M—o v imenu prijateljev umerlega.

Iz Gorice, 4. sušca. Po Sloveniji in veliko dalje slovi ime č. g. profesorja Št. Kocijančiča. Prebivavci Slovenije ga poznajo po raznih spisih njegovih. Avstrija smé ponosna biti na takega učenjaka, in svet ga čišla enega izmed prvih orijentalistov. Čislamo ga pa tudi goriškega semenišča bogoslovci, tim bolj, ker se nam je z novo posebno dobroto zopet prikupil. Začel je namreč razlagati staroslovenščino, od začetka eno uro na teden, ko nam pa dojdejo knjige, za ta uk primerne, učil bode dve uri na teden. Veliko bogoslovcev iz terzaške in veljanske škofije rabi slovanski jezik pri Božji službi, torej bi bilo treba, da se za stanovitno vstanovi taki uk. To potrebo spoznavši je g. prof. Kocijančič prevzel podučevanje. Poslušat ga hodi nad 40 bogoslovcev Slovencev in Hervatov. Naj pač tisti nasprotniki slovenskega jezika, ki se toliko bojé njegove vpeljave v šole kot učni jezik, pridejo poslušat in vidili bodo, da slovenski jezik ravno tako gladko teče s katedra, kakor latinski ali nemški. Nam poslušavcem se to toliko bolj prileže, ker smo navajeni pri vsih predmetih le na latinsko razlaganje zaradi raznih narodnost. Kakor nam je g. profesor naznanil, urili se bomo večidel djansko, zraven pa učili se slovnice, kar bo potrebno, in tako, ako Bog dá, bomo konec šolskega leta korak napravili v učenosti in si vednosti pridobili v cirilici in glagolici.

Na Vodnikov rojstni dan smo bili napravili majhno „besedo.“ Program je imel 8 točk in tombolo. Med petjem se je predstavljala dramatična Bilčeva pesem „Slovenija oživljena.“ Hervaški govor se je zavoljo nenadoma obolelega govornika moral opustiti. Veliko pozornost je včinił vvodni govor, ktereга je govoril čertetoletnik g. Ivan Stres. V glatkem jeziku je govoril

o domoljubji sploh in posebej dokazoval, zakaj mora duhoven „naroden“ ali z narodom biti.

Dopis iz Dunaja. L. P. — (Konec.) Zdaj pa vam še povem, da nas to zabavljanje mora kervavo žaliti, in zato prosim predsednika in to tudi zahtevam, da naj poslanca Tintija k redu kličē. (Pravo! na desnici — Oho! na levici.)

Predsednik pravi, da ne ustavlja rad govornikov in misli, da naj to pravico govornike k redu klicati predsednik le redko rabi; reče pa tudi, da spozná, da Tinti ni v spodobni podobi govoril, vender pa misli slednjič, da ne zasluži klicanja k redu. In pa res, kako bi Hopfen mogel že na pol ministra Tintija k redu klicati! — Mislilo se je do teh dob, da bo Tinti minister kmetijstva.

Poslanec baron Giovanelli pravi nato: Jaz sem take razsodbe pričakoval in tudi priterjenje une stranke mi ni bilo novo. Ne predsedstvo, ne zbornica toraj ne najde v Tintijevih besedah kaj nespodobnega, kaj razžaljivega.

Jaz samo izrečem v pričo zбора, da se tukaj taka godi, obžalovati pa moram. Za nas Tirolce v ti hiši ni več nobenega varstva (Klici na levici: Oho!) zoper napade na naše naj globokejše versko in politiško prepričanje. Tedaj je nam premišljevati, ali je mogoče, da še dalje ostanemo udje te tovaršije, ktera toliko več na svoji časti terpi, kolikor manj svoje ude spoštuje. (Klici na levici: Oho!) Naše sklepe bote prihodnjič slišali.

Predsednik še enkrat ponavlja, da mu Tintijeve besede niso po volji, da ga pa vendar k redu ne more klicati.

Preden se v 14. seji 27. pros. obravnava dnevnega reda začne, prosi zopet bar. Giovanelli besede, ter pravi vpričo ministrov Giskre, Herbsta in Bresteljna: „Jaz sem prosil besede, da zboru nekaj naznanimo, namreč to, da Tirolci izstopimo iz zбора. Mi tirolski poslanci: Profesor Greuter, profesor Jäger, dr. Planer, opat Wiesler, opat Brader in jaz naznanimo zboru, da z današnjim dnevom poslanstvo za državni zbor odložimo. Zakaj da to storimo, bom razložil v tirolskem deželnem zboru, od ktereга smo poslanstvo prejeli (Pravo na desnem središu), ako pa predsednik dovoli, bom tudi tukaj nekoliko razložil vzroke našega izstopa.

Kar se je včeraj zgodilo, moja gospoda, vam je znano. Predsednik je na koncu izrekel, da ta reč je končana. Jaz se moram nato ozirati, kar se je včeraj pripetilo, ako hočem vzroke naznanjati, kteri so nas nagnili k izstopu. Moram reči, da že davno smo spoznali, da je naš stan v ti hiši zmiraj težavniši. Vedili smo, da mora čas našega izstopa priti, vedili smo, da se naš daljni ostanek v tem zboru ne vjema z našim prepričanjem, z našim poštenjem in s pravicami dežele, ktero zastopamo.

V včerajšnji seji pa se je reklo, da mi Tirolci nismo Avstrijanci, da nimamo nobene domovine v tem cesarstvu, da naša domovina je Rim (Čujte! v desnem središču) in da naš cesar je papež.

Jaz sem tirjal govornika k redu klicati, pa to zadostenje se nam ni dalo. To zabavljanje ne zadeva samo naji, ampak ravno tako in še bolj ljudstvo, ktero mi tukaj zastopamo. (Ni res! na levici.) To zabavljanje žali naj globokejše, naj svetejše, naj lojalnejše občutke tirolskega ljudstva. Mi smo zato stopili zoper vstavo in druge postave, ker smo prepričani, da delajo veliko krivico, da so zoper zgodovino in pravice posameznih deželá, ker vemo, da jih ni mogoče izpeljati, ker vemo, da bo tisti, kdor bi jih skušal izpeljati, državo na kraj pogube pripravil. (Oho! na levici.)

Mi ne moremo tukaj naši deželi nič več koristiti, mi nočemo dalje več gledati, kako se tukaj pravica in vera, kako se tukaj žertvujejo naj svetejša čutila in ne-

znebljiva prepričanja človeškega serca na oltarju liberalne ministerske brezmišljenosti. (Oho in gibanje na levici.)

Predsednik: Jaz moram govornika vendar prositi, da naj se saj zadnje trenutke nekoliko premaguje in bolj mirno govori, ker bi mu rad dovolil, da prav prosto govori.

Poslanec baron Giovanelli govori na dalje: „Mi nočemo, da bi kdo le misliti mogel, da mi kakor koli s svojo pričujočnostjo kratkodnevni obstanek novega ministerstva podpiramo, kterege konec nam še pred njegovim rojstvom pred očmi stoji.“

Kakor Tirolci in poštenjaki, katerih serce ne bije le za našo tirolsko domovino, ampak tudi za obstanek in srečo vsega cesarstva, stopimo iz te hiše z občutkom v sercu, da, če ravno nismo nič dosegli, smo saj svoje poštenje in poštenje tirolsko brez madeža ohranili. (Pravo! na desnem središču.)

Moja poslednja beseda v ti dvorani naj bode stara tirolska beseda: Vse za Boga, cesarja in domovino! (Pohvala v desnem središču.)

Tirolci zapustijo dvorano. Levica osupnjeno gleda, polna gnjeva v sercu.

Iz Rima (VII pismo.) — 18. januarja. Danes smo v Rimu praznično obhajali dan prestola sv. Petra. Povabljeni so k slovesni sv. maši vsi očetje vesoljnega zbora v baziliko sv. Petra, in prišli so v obilnem številu. Tudi množica pričujočih vernih iz vsih krajev sveta je bila silno velika. Ko so se škofje sošli, in je kardinal Monacco de la Valette že tudi v mašni obleki stal pred oltarjem, so z navadno slovesnostjo prinesli sv. očeta na njih prestolu v baziliko med prelepim petjem papeževih pevcev ter so se usedli na svoj tron, ki stoji ravno pred velikim oltarjem.

Papežev oltar stoji pod kuplo, tam kjer veliki čoln cerkve stranskega prekriža — in od tam je še daleč iti do omenjenega velicega oltarja, ki je v dnu — ali prav na koncu čolna. Prostor med papeževim oltarjem, ki je pod kuplo, in med velikim oltarjem, ki je v dnu cerkve, kjer je sploh veliki oltar tudi v vsaki drugi cerkvi, — je po mojem štetju 28 sežnjev dolg in 16 širok, tedaj enak prostoru velike cerkve. Na tem prostoru imajo škofje svoje prostore v klopéh, ki so po dolgem ob zidu tako postavljene, da verste škofov enega kraja gledajo proti versti škofov druge strani in ravno pred velikim oltarjem imajo sv. oče svoj sedež, ki stoji tako, da oni doli po cerkvi, to je proti oltarju gledajo, ki je pod kuplo, in ki se papežev oltar imenuje. Na tem oltarju le sv. oče sv. mašo berejo in kardinali po njih posebnem pripuščeni.

Ker je v tacih priložnostih zelo težko kaj viditi zavolj silne množice ljudstva in zavolj mnogih stražnikov (sosebno taki možje težko kaj vidijo, ki so Cahejeve postave), torej sem si sicer težko, pa vender le pridobil „biljet“ pri avstrijskem poslanstvu, da imam od zdaj naprej lep prostorček, komaj dva sežnja daleč od sv. očeta, ter sem vse dobro vidil, in bom tudi za naprej pri vsaki cerkveni slovesnosti vse od blizo gledal.

Sv. Oče so kakor „assistens“ kardinala sv. mašo pričeli, potem pa na svojem tronu sprejeli „homagium“ (počastenje s kušljejem njih roke in priklonom) od vsih pričujočih kardinalov. Sicer so bili zmerom, kmalo stoječi pri svojem prestolu, kmalo na tistem sedeči, — so brali epistelj, evangelij iz bukev, sicer pa molili mašne molitve iz glave prav skoraj glasno. Oblečeni so z dolgim pluvijalom, z zlato mitro na glavi.

Okoli njih prestola, ki je več stopinj višej od tla cerkve, je na desni, levi in spodnji strani — na vsaki

po pet škofov, štirje izmed njih z velikimi bradami, sedelo na prvi zgornji stopnji, po drugih stopnjah pa so sedeli — tajniki „rotae“ — prav zraven prestola sta bila vsaki na eni strani dva kardinala, zraven njih dva rimska senatorja, štirje konservatorji rimski, zraven tih dva vojaka rimske plemenite straže, štirje Švajcarji, — vsi ti z golimi mečmi in sulicami (precej zraven tih sem imel svoj prostorček).

Po klopéh pa, ki se od tukaj doli do „konfesije“ razprostirajo, so sedele velike množice škofov, nadškofov, kardinalov, patrijarhov — vsi oblečeni v svojo „cappa magna“ (kožuhovino hermelinasto), — pogled, ki je neizrečeno ginljiv!

Po izpetem evangeliju je stopil na leco, v sredi omenjenega prostora med škofi, mlad „protonotar“ — tudi oblečen v „cappa magna“ — po mojih mislih kakih 25 let star, velik in lep mož, po imenu „Ludovik Karaciola“, rojen knez Kastagneta, in je zbranim očetom vesoljnega zbora govoril o resnici: da brez prestola rimskega ne velja nič noben zbor; nasproti pa, da vesoljni zbor s prestolom rimskim ima vso podlago in veljavo; zahvalil je potem pričujoče očete za njihovo vdanost do rimskega prestola in poslednjič je klical na pomoč za vesoljni zbor sv. Duha, Marijo, sv. Petra. Govornik zavoljo slabega glasu se ni dobro slišal, brali smo še le potem natisnjeni njegov govor.

Po govoru so sv. oče s povzdignjenim glasom blagoslov podelili vsim pričujočim z navadnimi odpustki. In lejte! ko se je mladega govornika glas komaj slišal, ko petja in molitev kardinala, ki je sv. mašo pel, skoraj celo nič ni bilo razločiti, se je pa glas papeža, sivega starčka že blizo 80 let, razlegal med oboki cele cerkve tako, da ga je vsaki lahko razumel, in sicer od konca do konca velikanske bazilike. Konec sv. maše so v novič dali navadni blagoslov.

Med sv. mašo so po navadi papeževi pevci prelepo peli. Po sv. maši so zopet sv. očeta v procesii nesli po cerkvi do kapele, iz ktere derže stopnjice v njih dvorano.

Na večer je bilo več dvorov po mestu razsvitljenih v znamnje, da Rimljani častijo z živo vero rimski prestol, kterege praznik smo obhajali ta dan. In res, kdo katoličanov bi ne praznoval spomina tistega sedeža, ki ga je sv. Peter po povelji Kristusovem postavil, z njega vladal vesoljni keršanski svet? Sej vemo, da je Kristus sv. Petru rekel: „Tebi bom dal ključ nebeškega kraljestva.“ (Jan. 21, 15.) „Pasi moje jagnjeta, pasi moje ovce!“ (Mat. 18, 18.) Tedaj sv. Peter s svojega prestola in za njim po ravno tistem Kristusovem povelju nasledniki so vse ude keršanske cerkve, jagnjeta, to je vse ude cerkve, in tudi ovce, to je škode ravno tiste čede, vodili, učili in v imenu Kristusovem vse dvomljive reči razsojevali. Zato pravi sv. Inocencij I, da med družimi skerbmi in opravili apostoljskega prestola je njemu na vprašanja iz vsih delov sveta odgovarjati in razsojevati (Epist. 30. apud Constantium col. 895), — in v drugem kraju pravi ravno ta papež, da iz vsih dežel se posvetujejo z njim, kakor z glavo in verhom cele cerkve, da apostoljski prestol izusti, kaj je v dvomljivih rečeh gotovo in dognano, in kaj je storiti (37. coll. 910). In sv. Leon govori ravno od tega (M. ep. 10. 1. coll. 634 ed. Balleria) in dokaže, da je bil apostoljski prestol v vsih rečeh popraševan, tedaj, da je on tudi določeval, in da so ga vsi radovoljno prašali in vbogali. —

Kakor tedaj mi pričujoči tukaj pri apostoljskem sedežu, tako tudi vsi pravoverni, ki so blizo in daleč, vem, da vsi smo počastili ta dan apostoljski sedež s ponovljenjem žive vere v pervaštvo, ki ga imajo sv. oče v naši cerkvi, in s sklepom sinovske pokorščine v

vseh verskih rečeh, ktere oni sami, in pa sklenjeni s svojimi brati, to je, s škofi katoliške cerkve določujejo.

Kongregacije, ali zbirališa vseh škofov razun sv. očeta v vatikanski cerkvi ali baziliki sv. Petra so zdaj skoraj vsaki dan. V tih zbiraliških govorijo mnogoteri škofje o zadevah tega, kar se ima v vesoljnem zboru določiti.

V verskih rečeh, to je o tem, kar se ima v sedanjem vesoljnem zboru v verski zadevi določiti, so pomenkovanja, pretresanja in govori očetov zbora doveršeni. To, kar so očetje sklenili, je izročeno odboru škofov, katerih imena sem naznanil že mesca decembra. Zdaj v posameznih zborih pretresajo določbe vseh zbranih škofov; po tem bodo misli odbora zopet prišle pred občni zbor, tam se bodo naredili dotični dekreti, in k zadnjemu sv. oče izustijo svoj: „da“, ali pa „ne.“

Med tem pa so se očetje vesoljnega zbora poprijeli disciplinarnih reči, ter se pogovarjajo in pretresajo, kaj je določiti o cerkvenih šegah in pravicah.

Imejmo vse zaupanje v vesoljni zbor. Med tu zbranimi s sv. očetom zedinjenimi škofi biva sv. Duh. Sej je to „verska resnica“ naše katoliške vere, da škofje pod rimskim škofom in z njim zedinjeni se motiti ne morejo; — resnica tako gotova, da nebo in zemlja preide, — resnica ta ne preide.

Prav satanovo delo tedaj zopet počenjajo pisatelji taki, ki vsaktere reči kvasijo in nezaupljivost trosijo med ljudstvo, da bi ne zaupalo vesoljnemu zboru. — Ako škofom, zbranim pod enim poglavarjem, ki je rimski papež, upali ne bomo, komu pa še hočemo in zamoremo upati? Ako bi tudi v občnem zboru morebiti sem ter tje posamezni škofje za reči glasovali, v ktere drugi ne privolijo; ako bi se tudi kaki dekreti ali določbe v občnem zboru nasvetovali, ki bi vsem ne dopadli, godilo se bo vse po dopušenju sv. Duha, in sklepi ob koncu zbora bodo gotovo taki, da bodo cerkvi v povišanje in razširjanje, posameznim pa v njih dušni prid.

Besede Kristusove „kar bote zvezali (vi škofje zbrani, zedinjeni sklenili, zapovedali, določili) na zemlji, bo zvezano (sklenjeno, zapovedano, določeno) tudi v nebesih,“ — so prišle iz božjih ust, in ne morajo biti nikdar lažnjive.

V semenišču „della propaganda fede“, v katerem se mladi duhovniki in kleriki pripravljajo za misijone, so 16., 17. in 18. pros. imeli jezično slovesnost, kakor vsako leto. Povabljeni so bili tudi vsi škofje vesoljnega zbora, ki so v obilnem številu prišli. Govorilo se je tu štirinajst jezikov jutranjih in v šestnajst evropskih. Vmes so bile slišati lepe pesmi in izverstna godba. Kaj tacega je viditi in slišati le samo v Rimu, ker nikjer drugje ni v eni hiši mladih mož toliko raznih jezikov in tako različnih dežel skupaj, kakor tukaj. Kako živo to kaže, da je naša cerkev vesoljna, katoliška ter vstanovljena od našega Zveličarja za vse narode in vse jezike vesoljnega sveta! (O znotranji opravi tega znamenitega vstava drugikrat, kadar bom imel priložnost vse na tanko ogledati.)

19. pros. Danes se je namerilo, da smo vidili in počastili ostanke sv. Križa, na katerem je Jezus Kristus svoje življenje za grehe sveta dal. Kakor se zborni prečastiti očetje sprehajajo sleherni dan popoldne drugi tu, drugi tam, tako sta bila naša dva prevzv. škofa v cerkvi sv. Križa (s. Croce in Geruzalemme).

Ta cerkev je blizu mestnih vrat, skoz ktere se gre proti Napulju, — „porta maggiore“, zraven mestnega obzidja zunaj vseh hiš, obdana od vertov in polja, ki ga je v tem kraju precej veliko več znotraj omenjenega obzidja. (Mesto Rim je obdano z močnim visokim obzidjem, ki je 24 laških milj dolgo, vrat je 12, pri vsakih stoji vojaška straža in po noči so vse vrata zaperte.)

— Duhoven reda kamaldulencev, ki imajo svoj samostan poleg te cerkve, ktera ji je v Božjo službo pripuščena, nam je odperl skrivno kapelico za velikim oltarjem, ki je z mnogimi vrati zelo zelo zavarovana. V ti kapelici stoji oltar, na katerem po dolgem leži podolgasti tram križa sv. Dizma, ki je še prav dobro ohranjen in lepo okinčan; na njem pa stoji križ, zložen iz ostanok sv. križa, na katerem je Jezus umerl.

Ta križ ima tri dele (dva eden za drugim na višavo, eden počez), vsaki po pet do šest palcev dolg — in palec širok — ta leseni sv. križ je vložen v steklenastega, ki je na voglih obdan s srebrom in z zlatom, okinčan z dražimi biseri. Na obéh krajih tega sv. križa stojé druge svetinje, n. pr., eden žebeljev, štiri palce dolg, s katerim je bil Kristus na križ pribit; napis „Jezus Nazarenski,“ ki pa je komaj brati, dva terna iz Jezusove ternjeve krone; perst sv. Tomaža, s katerim je bil segel v Jezusovo presv. stransko rano.

Svetinje vse so v dražih posodah. Potem ko smo molili pred temi dragimi svetinjami, so prevzvišeni nadškof štolo vzeli, ter ž njo obdani s svetinjo presv. križa blagoslov podelili. Mislil sem si o tej priliki: gotovo oni zdaj-le mislijo na svoje ovčice, ki so od njih po zunanem odločeni, njih serce pa je zmirom med njimi, ter so jim v duhu zanesljivo poslali svoj blagoslov s predragro to svetinjo.

Molila sta oba prevzv. škofa še dolgo pred dragimi svetinjami, vidno ginjena se ločila s tega sv. kraja.

Tu je navada, da obiskalci tih svetinj seboj prinesejo kake spominke, postavim molek (roženkranc), ter se jih z njimi dotaknejo in tako imajo vedni spomin na ta sv. kraj seboj.

Pelincec.

Farizeji, ki kričijo „naprej, naprej! se pa pri Cerkvi z vsimi kitami ustavljajo vsakteremu razvitku in razcvitu katoliškega uka in življenja. Pojdite se solit! Kaj pomeni ves krič in lagoj zoper vesoljni zbor družega kakor nevošljivost teh farizejev, da se Cerkev katoliška noče zadelati v polževo hišo, temuč dela in ne prestrašeno napredva bolj kot vsi „liberalni“ vekači? Veseli bodimo, katoličani! V tem ko prestoli padajo, ko se mavtarji in laži-liberalci vsak dan globokeje v temo in blato pogrezvajo, Cerkev častljivo napreduje.

Dvoboji — ta peklenska vojska se tako razširja, da je groza tudi posvetnjake in premišljujejo, s kakimi pomočki bi se dalo pomagati. Zares, ktera rodovina se ne čuti naj globokejše oskrunjena, užaljena, osramotena, ako se kaj tacega nji primeri? Ollivier v Parizu hoče predložiti postavodajništvu, da naj se postavi 100.000 lir kazni, in „Kölnerica“ svetuje, naj se odpravi na Pruskem akademiška pravda, ki streže v ohranitev dvobojstva na Nemškem. — Vse to bi pa morda toliko ne zdalo kakor kak homeopatiški pomoček. Dvobojniki so napihnjeni junci, ktere ošabnost tira, da se med seboj streljajo in mesarijo. Poišite sredka zoper napuh. Naložite dvobojnemu kračuhu, da naj ga za kazen skoz tri mesece vsak teden enkrat berič ali cigan z oslovskimi ušesi vodi dve uri po Dunaju, Berlinu in Parizu in kliče pred njim: „Lejte ga junaka dvoboja!“ Vidili bodete, da bo pomagalo več kot vse druge kazni. — Al, pustimo fantazijo. „Unità cat.“ samo od vatikanskega zbora upa kacega zdravila zoper ostudno navado, ktero je satan na svet privlekel, da s telesi vred tudi duše pogubljuje.

Veda in učenost pred kolenu sv. Očeta. Kakor sploh človeštvo, tako se podverže tudi razsvitljena veda sveti cerkvi, le napihnjena veda gre svojo pot, zato pa tudi zabrede v gošave, da si ne vé več pomagati. „Unità“ pripoveduje, da učene družbe pogosto po-

šiljajo poklone in adrese sv. Očetu, v katerih naznanujejo, da se v vsem in popolnoma podvržejo temu, kar bode vatikanski cerkveni zbor sklenil. Okoli srede pros. je bilo 17 poslanstev od gojitelstev vede pred sv. Očetom, ki so tako pokoršino izrekle.

Razgled po svetu.

Zoper vesoljni zbor hinavci in pa bedaki še zmiraj kriče, dasiravno se vladarjem cerkve nikoli ni bilo in se ni bati. So pa drugi koncili, katerih se je treba vladarjem bati, in ti koncili ravno naj huje kriče zoper cerkev. Zakaj? Zato, ker cerkev oznanjuje pokoršino do svetne vlade, kakor tudi do cerkve. V lažnjivem koncilu v Napulji so precej jeli kričati zoper Napoleona III in bobnati za republiko; policija sama je bila prisiljena ta step razgnati? Kdaj se je slišalo kaj tacega v cerkvenem zboru? Celo „liberalci“ si dozdej še niso upali lagati, da se zoper vlade v zboru kaj počenja, dasiravno so že toliko družih laži trosili. —

Iz Rima, 29. pros. Cerkveni zbor dela veliko, z močjo, z molčečnostjo, z veličastvom: čuti se ondi postavodajstvo, ki obsega svet in stoletja. Škofje imajo prav neobmejeno prostost v besedi. Sv. Oče, ki pozna nezmerni vpliv, ki bi ga imela le ena njih beseda, se nočejo vmés vtikati. (U. c.) Naj se skrijejo svetni parlamenti pred zbornico sv. Cerkev.

Nezmotljivost. Smešno je, kako se nekteri nemški učeni borijo za to, da bi se papeževa nezmotljivost za versko resnico ne razglasila. Ali veruješ, ali ne veruješ da so sklepi vesoljnega cerkvenega zbora delo sv. Duha? Če veruješ, kaj se bojiš? Si ti strešek mar modrejši od Boga? — Če pa ne veruješ, kaj te to briga? Pojdi opicam žvižgat, in pusti naše reči pri miru!

Pišejo, da prošnje zbornih očetov, da naj se papeževa nezmotljivost za versko resnico razglasi, so se 30. pros. sv. Očetu izročile, in podpisanih je 500 zbornih očetov. Nekaj škofov ni podpisalo; okoli 140 pa jih meni, da to ni času primerno in nasproti prosijo, da naj se to na stran dene. Med temi poslednjimi pa jih je veliko, ki bodo glasovali za nezmotljivost, ako se pri vsem tem reč predloži, in — poslušajte liberaluhi — med temi poslednjimi je toliko kakor gotovo tudi Dupanloup, na kterege se vi zastonj zanašate, da bi v vaš rog trobil; on sam je menda to rekel o drugi priliki. Ako mislite, da bi taki stebra katoliške cerkve cerkev podiral, ste bedaki. Če se reč predloži, utegnejo naj veči del za to glasovati, kakor kaže.

Kaj pa nemški „kandelabri ali svetilnjaki, ki hočejo po vsi sili zbrane očete v Rimu s sijanjem nemške vede razsvetliti? So ti mar „lučinosci,“ ki bodo nad zvezde stavili stolček svoje modrosti in sv. Duha mojstrovali, ki govori po vesoljnem zboru? Čakajte malo. O Döllingerji pravi „Unità catt.“, da je sad srednje véde, zedinjene z obilno nečimernostjo. Temu lučnjaku so poslali pohvalo nekteri brati slavski „lampasi“ med kterimi sta dva Baltzerja in nekteri drugi od kvasa „hermezijanske zmote.“ Kaj čete s tacimi? O svetilnjaku Mihelis-u pravi „Unità“, da je učen in učenik, ali v njegovem umovanji ni ne uma (logike), ne zgodovine, ne dobrega kusa. Tudi nekaj praških vseučitlinišnih profesorjev je Döllingerju z adresno priterdilo . . . „Scientia inflat“, — to je neoveržena resnica. Pa pustimo to in čakajmo cerkvene razločitve, kateri se bodo naj veči del tudi tistih podverglo, kateri zdaj po svoje modrujejo.

V Rimu je 28. pros. umerl Leopold II, veliki vojvoda toškanski, s 73 leti svojega življenja. Bil je odkritoserčen katoličan, pravi „Unità“, pa ministri — včasih nespametni, včasih izdajavci — so odvrčali, da bi se bil Leopold sklenil z Rimom sledivši svoje pobožne čutila, ter popravil zmote svojih prednikov. Večkrat je bil pre-

slepljen k zakletvi sam zoper sebe. Njegova Toskana odperla rogoviležem, se je zaperla jezuitom. Njegova vera je premagovala mnoge zalezbe do neke točke, toda zakletva je bila osnovana s tako peklensko bistroumnostjo, da je nekterkrati omagal. Tri zakletve so doveršile njegovo nesrečo: Brezbožna zakletev sovražnikov sv. Cerkve — pod zagrinjalom (maschera), da brani državine pravice; hudodelska zakletev republikanov — pod zagrinjalom konstitucionalcev, in poslednjič izdajavska zakletev hudodelnikov — pod zagrinjalom italijanskih domorodcev (Italianissimi). Zapeljan od lažnjivih konstituciarjev je dal razglasiti lažnjive baže vstavo, češ, da bi ljudstvu vstregel; pa od tistega časa dežela ni prišla do pokoja, in Leopold je bežal poslednjič pred republikanci. Vernil se je, pa zopet je moral zapustiti Florencijo l. 1859, in ni več prišel na svoj prestol. 21. mal. serp. se je v prid svojega sina Ferdinanda IV odpovedal prestolu. Bil je Leopold II sin Ferdinanda III, velikega vojvoda toškanskega in brat Marije Terezije, matere Viktor-Emanuelove.

V London-u so o začetku prosenca skoz 12 dni imeli v blizo sto cerkvah misijone, kakor piše Baltim. „Volksztg.“ Veste kdo? Ne katoličani, ampak anglikanski „obredovci“ (ritualisti), to je taki, ki so na pragu v katoliško cerkev; — pa tudi drugi protestantje so jih imeli. — Kaj poreče „Tagblatt“ k temu? Ali bo tudi te misijone psoval in pobijal, ali pa svojim prijatlom svetoval, da naj tudi oni posnemajo svoje brate? Pa še več. Obredovci so si jemali zlasti katoliške misijone v zgled, in poglavitno tehtnost so stavili na to, da so razkazovali, kako potrebna in koristna je spoved, ter so naznanaovali, da so o vsaki priliki pripravljeni spovedovati. Verh tega so se po njih cerkvah vsak dan maše brale in čez dan se obhajale še posebne opravila, litanije, himne in procesije. Sklep misijonov je bila ponova kerstne oblube in slovesen „Te Deum.“ — O ne bojte se, katoličani! Velika je katoliška cerkev in vsak dan večji. Njene naprave so Božje naprave, in kaže se zmiraj bolj živo, da so Božje — v olikanje in zveličanje narodov: krivoverci spoznavajo, da brez njih živeti ne morejo.

Na Badenskem so bili pred nekimi tedni v drugi zbornici hude borbe, in sicer med drugim zastran civilnega ali posvetnega zakona, ki se po pravici zakon imenovati ne more. Sedanja tako imenovana narodno-liberalna, v resnici pa laži-liberalna stranka so pritlikavci despoti (nasilniki), ki se ne menijo za voljo ljudstva, ne za vterjene pravice in za pametno prostost, ampak le za svojo lastno voljo, ki jo hočejo v veljavo pripraviti. Posvetni zakon — to je mlin teh umazancev, s tim menijo bi cerkev zgubila vpliv do očitnega življenja. Pa v tem so se močno zmotili. Trezno ljudstvo „šteklačarskega zakona“ nikoli ne bo poterdilo, ker „pankertov“ je že tako preveč, in pri vsakem pametnem človeku mora sleherni vso veljavo zgubiti, kdor koli se za to poganja, da bi se take zoperpravne naprave ustanovile. „Ljudski časnik“ v Baltimori pravi k temu: „Komur je zakon sveto, resno in prav tehtno djanje, njemu je silno zoperna pot v svétnico k županu ali k srenjskemu pisarju, ki je k temu še dostikrat robavsast. Na Badenskem so zdaj prišli v taki „blaženi stan,“ da država zgolj cerkveni zakon ima za nečistost. Ako pa narodno-liberalci menijo s tim ljudstvo pridobiti, so slepi kakor gosta noč.“ To naj bi si tudi v katoliški Avstrii tisti dobro zapomnili, kateri morebiti zopet mislijo v zakon drezati.

Razne novice. Novi ministri so: Pml. Wagner za deželno brambo, dr. Streemayer za bogočastje in nauke, dr. Banhans za poljedelstvo. Predsednik je Hasner. Pravijo, da njih stranka sama jih ni vesela. — V veliki

kongregaciji 27. pros. so se pečali očetje z nalogo: de vita et honestate claricorum. Od 14. do 25. pros. se je obravnavalo „o cerkvenem redu“ (de rebus disciplinae ecclesiasticae) in govorilo je 37 govornikov, kakor piše „Unità.“ — V Florencii se je zgodilo en sam teden 10 samomorov. Uboge deržine! Časniki razglasujejo zdaj 21 določil, ki imajo biti kakor predlogi, da se poterdijo v cerkvenem zboru. „Unità“ si jih še ne upa naznaniti.

Iz Ljubljane. (Nektere „blatovske“ za Pust.) Undan smo govorili o pisacih, ki za denar iz Rima po svetu laži trosijo. „Laibaherici“, ki ni ravno lena bernavslja tacega gnjilega sadu, se je to pod nos pokadilo; nekoliko je otrób povezala in na Daničine besede locenj ali prašaj nataknila. Ravno ob tistem času je pa „Ljudski časnik“ v Baltimoru pisal ravno to, toda ojtrestje kakor Danica. Pravi n. pr. v daljšem spisu: „Neslišano je, kar o konciliju in papeževih ukazih pišejo dnevniki starega in novega sveta! V Rimu samem po gostilnicah leno preži cele trope lačnih pisacév, ki naj ostudniši laži v svet pišejo, da dobé svojo plačo. Vsak teden bi mi svoj list lahko od konca do kraja napolnili, ako bi hotli vse te laži tudi le čisto kratko omeniti in ovreči“ itd.

„Laibaherica“ se kaj pridno vdeležuje cerkvenega zbora v „liberalnem“ in „erc-liberalnem“ pomenu. Zlasti se boji papeževe nezmotljivosti. Sej pa tudi res: kako če papež nezmotljiv biti, ko se je sama učena „Laibaherica“ undan tako bila zmotila, da po njeni modrosti tudi nezmotljivost vesoljne sv. cerkve ni družega kakor „nekteri možje, ki so se sošli in menijo, da so neko božanstvo?“ — Človeku bi se glava zmešala, ako bi vse bedarije bral, ki jih neslani mavtarji po svetu trosijo; ravno s tim pa prav jasno spoznavajo moč sv. cerkve, ktere se bojé. Toda z lažmi in obrekovanjem cerkve ne bodo zmagali, kakor je cesar Julijan s svojimi zvijačami zmagal ni. Laži pridejo na dan in lažniki ostanejo na sramoti. Lord Denbigh naznanuje iz Rima, da vse, kar se je po „Pall-Mall-Gazzetti“ (pač tudi po družih) kvasilo o hudih besedah škofa Strosmajera zoper jezuite, so iznajdeni kremlji. Več Angležev je lordu zaterdilo, da véliki angleški časnik „Times“ (r. Tajms) v London-u tudi ne ene resnične dogodbe o zboru ni naznanil. — Če je tudi morda res, da se kaj posameznega raztrosi, kar se je v zboru reklo ali dogodilo, je pa gotovo, da se tisto veči del vse skaženo po svetu pošlje. Se vé, da tukaj govorimo o tacih zadevah, ki so molččnosti podveržene.

Liberaluhi pišejo tako o cerkvenem zboru, kakor želé, da bi res bilo. Kdor postavim to bere, kar ljublj. „Tagblatt“ iz dunajskih „judovičev“ in „blatovičev“ rabuta, bi mislil, da škof Strosmajer n. pr. je možak, ki jezuite ravno tako podi iz Rima, kakor bar. Tinti Tirolce iz državnega zbora. In kako „zvesto ga je Dupanloup bojda poslušal in se veselja jokal, da še „zasópsti“ ni imel časa! — Škof Hajnald, piše „Tagbl.“, je strahovito germel zoper „ultramontanske časnike“, češ, da ti listi škofe in koncil obrekujejo!! — Kaj pravite k tem novicam?.. Prihodnjič nam utegne „Tagbl.“ povedati, da je dve tretjini očetov iz cerkvenega zbora v ljubljansko „konstitucionalno“ društvo se zapisalo!

Undan bi bil „Tagbl.“ pa skorej od nevošljivosti počil, ko je vidil v „Danici“ zaznamnjane nektere darove za sv. Očeta. Ne vem, kaj ga je bilo še ozdravilo? Morebiti vesela misel, koliko milih goldinarskih petakov bode Korl Vogt nesel tje gori v „rajh“, ki so mu jih „liberalci“ podarili zato, ker jim je povedal, da so afne ali opice.

Pa kaj je še „Tagblatt“ povedal? Undan je v Rimu neki duhoven po gostilnicah žljice kradel!? — V Rimu bi imeli morebiti pa z veči pravico naznaniti, da „ljubljanški Tagblatt“ duhovnom po gostilnicah poštenje krade.

Kdo ugame, kakošen „redetheil“ je „Tagblatt“? — „Hauptwort“ že blezo ni, ker tako „pataglavo“ piše; berže bode kak „anzeigendes Fürwort“, ker zopet je duhovšino vladi „anzeigal“ (ovajal), kako je „renitent“ v novi šolski postavi. — Boje bode prihodnjič nasvetoval, naj se duhovnom v „svobodni Avstrii“ natakne tisto železje, ki so ga nedavno tatovom sneli.

„Tagbl.“ dvomi, če priznava Danica deržavi pravico skupnega jezika, kakor ima cerkev latinskega? Kdo si vé, ali „Tagbl.“ namerja vstanoviti kako deržavo nadvladuhov, ki bi se razširjala po vsi zemlji? Izvolil si je pa slabo primeren zgled oziraje se na cerkev, kajti blezo ne vé, da cerkev ima povsod za prvo dolžnost naučiti se jezika vsacega naroda, ki ga želi olikovati.

Na Tersatu je 7. svečana umerl častiti o. Vil. Ricoli, ondodni gvardijan, prav dobra duša, goreč razširjavec bratovšine ss. Ciril-Metota za spreobrnjenje naših preljubih nezedinjenih bratov na Jutrovem in družih pobožnih bratovšin. „Bog mu daj večni mir in pokoj!“

Na Dunaju svetuje Rechbauer, naj se zbornica spremeni v nekak zoperkoacil — kaj-li, kteri naj se zopet zažene v versko reč ter dožene posilni (obligatorni) civilni zakon, to je, da bi se vsi morali dajati poročati na „rotovžih“ in pri županih, — še le potlej gre k poroki pred altar Božji, komur se poljubi; — in drugo, da naj se konkordat popolnoma odpravi, to je, da naj vladar prelomi besedo, ktero je obljubil spolnovati kakor mož in kakor cesar. To je nasvetoval Rechbauer v državnem zboru. Kdo si vé, če meni s tim ogugano cesarstvo podpreti, deržavni dolg zbrisati, nezadovoljne avstrijske narode vmiriti, ali celo Tirolce nazaj v zbor priklicati? Nam se veliko bolj podobno zdí, da ta nasvet je primeren še ostale katoličane iz zbora pognati, kolikor jih še je; zakaj vsak skušeni vé, da slehern, ki ima še iskro vere je zoper taki predlog in da naj boljši podložniki cesarstva bodo s tim na novo znemirovani. Sliši se pa k sreči, da vlada Rechbauerovega predloga ne bo podpirala. —

Možje pismarji in farizeji, ki so vedno delali za „subtrahiranje“ (odšipovanje) pri ubogi Avstrii, ji zdaj hočejo „adirati“ (pridjati); precejšen kos bližnje parske dežele, ktero bi radi „dividirali“ (delili); zato pa bi parskega kralja posadili na poljski prestol, ki se jim hoče ga povzdigniti, — ne mara zato, da bi še ostale slovanske dežele ložej „dividirali“ in drobili. Ta kaša, ki jo neki „brošurovič“ k ognju pristavlja, se pa menda Rusu in Prusu že zdaj prevroča zdí; kaj še le, ko bi zavrela?

Iz Rima nam je došel tudi že 8. zanimivi dopis, ki ga Dan. prinese prihodnjič.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Duhovniija Cerknica je razpisana 29. pros.

Dobrotni darovi.

Za afrik. misijon. Iz Horjula 6 gl. Z Verhniko 6 gl. — Iz Vogelj 3 gl.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. G.—o: Posebno vstregli; prosimo večkrat kaj. Pri založn. vrvnana. G. Št. Moz.: Povedali pri zal. — G. Mih. P—ch: Naročeno. — G. J. P—h: Se bode zgodilo. — G. d. Š—t: Opravili. G. o. Ol.: Naročili pri odprav. — G.—l—: Preserčna hvala! — G. J. Gl. v Rimu: Pismi od tod 20. in 28. oddani. V zadnj. omenj. dvom rešen.